

Szkoła Podstawowa nr 32 120-lecie

Rozwój szkolnictwa na Półwsiu Zwierzynieckim jest ściśle związany z klasztorem Sióstr Norbertanek. Najstarsza wzmianka o przyznaniu nauczycielowi dodatku w wysokości 10 złotych reńskich rocznie na opłacenie stróża nocnego pochodzi z 10 marca 1873 roku. Początkowo szkoła funkcjonowała jako szkółka „niedzielną”. Dopiero w 1876 roku, dzięki finansowemu wsparciu konwentu Panien Norbertanek,

ustanowiono na Salwatorze szkołę i polecono wójtowi przeprowadzić zapisy do szkoły. Szły one jednak tak opornie, że zagrożono wójtowi i rodzicom nieposyłającym dzieci do szkoły karami grzywny, a nawet więzienia.

W pierwszych latach swego istnienia szkoła liczyła trzy klasy, potem przekształcono ją w czteroklasową mieszaną – męską i żeńską. Próby zorganizowania pięcioklasowej szkoły nie powiodły się z powodu małej ilości dzieci (28 uczniów).

Do 1887 roku budynek szkoły utrzymywały siostry Norbertanki, a gmina Zwierzyniec opłacała pensje nauczycieli i ponosiła koszty związane z jej utrzymaniem.

Nauka odbywała się systemem „półdziennym”: rano – chłopcy, po południu – dziewczynki. Warunki uczenia się były jednak katastrofalne, między innymi przez brak pomocy naukowych i przeładowane klasy. Również absencja pozostawiała wiele do życzenia, gdyż rodzice woleli, by dzieci pomagały w gospodarstwie niż uczyły się w szkole. Próby zdyscyplinowania uczniów spotykały się z głębokim niezadowoleniem rodziców, którzy niejednokrotnie w wulgarnych słowach, wyzywali i grozili nauczycielom.

W miarę jak zaczęło przybywać dzieci, zaszła potrzeba rozbudowania szkoły. W 1890 roku został ogłoszony konkurs na rozbudowę starego lub budowę nowego budynku, jednak przez najbliższe 5 lat nic się w tej sprawie nie działo.

Prace ruszyły dopiero po objęciu kierownictwa szkoły przez Jana Wojdygę. Siostry Norbertanki w 1896 roku przekazały grunt pod budowę nowej szkoły. W tym samym roku, 6 czerwca, Rada Gminna w Półwsiu Zwierzynieckim podjęła uchwałę o budowie budynku szkolnego składającego się z 5 sal szkolnych, 2 pokoi, kuchni kierownika, stacji stróża i stajenki lub szopy oraz przekazania 1 morgi pola uprawnego. Koszt budowy szkoły miał wynosić 12 000 złotych reńskich.

Komitet Budowy szkoły w 1898 roku wziął pożyczkę w wysokości 7500 złr, zakupił materiały budowlane i wiosną rozpoczął budowę szkoły. Prace ukończono jesienią i 28 listopada 1898 roku nastąpiła uroczystość poświęcenia oraz kolaudacja budynku w obecności c.k. Rady Dworu, Delegata Namiestnictwa i Prezesa c.k. Rady Szkolnej Okręgowej Wgo Kazimierza Laskowskiego.

Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele SS. Norbertanek na Salwatorze. Potem nastąpił uroczysty pochod młodzieży i uczestników do szkoły, poświęcenie budynku przez ks. Romualda Szwarca i przemówienie duchowieństwa. Następnie odśpiewano pieśń „*Kto się w opiekę*”, wygłoszono przemowę Rady Dworu Kazimierza Laskowskiego, a młodzież wykonała „*Hymn Ludowy*”. Z kolei głos zabrali Ludwigo Smolkiewicz – przedstawiciel Rady Gminy Zwierzyniec, Jan Wojdyga – kierownik szkoły w Półwsiu Zwierzynieckim, a młodzież odśpiewała „*kantatę*” pod kierunkiem Jana Szulca. Uroczystość zakończyła się rozdaniem młodzieży pamiątkowych znaczków i podpisaniem programu pamiątkowego.

W nowym budynku w 4 klasach naukę rozpoczęło 257 uczniów. W związku ze zwiększaniem się ich liczności, na potrzeby szkoły zaadaptowano drewniany, stojący naprzeciwko szkoły gmach gminy, do którego przeniesiono naukę dziewczynek. Chłopcy uczyli się w nowym budynku szkoły.

W 1896 roku szkoła otrzymała sztandar, jednak nic nie wiadomo o jego dalszych losach. Dwa lata później, w 1898 roku, w związku z Rokiem Mickiewiczowskim, nadano szkole imię Adama Mickiewicza. W niewyjaśnionych okolicznościach patrona tego zarzucono i od 1916 roku nie widnieje na dokumentach szkolnych.

Jednak szkoła była bardzo słabo wyposażona. Brakowało pomocy naukowych. W 1906 roku, dzięki księdzu Stanisławowi Popciewi, który przekazał szkole 156 pozycji literackich, w placówce utworzono pierwszą bibliotekę.

Wybuch I Wojny Światowej spowodował brak regularnych zajęć w szkole. W kronice zapisano, że już 9 września przerwano naukę z powodu przejścia szkoły przez wojsko (a następnie legiony), a podjęto ją ponownie 23 października i uczono do 13 listopada. 14 listopada wojsko ponownie zajęło szkołę. Naukę podjęto dopiero w zimie i uczono w niewielkiej ochronie na Półwsiu Zwierzynieckim. W szkole naukę pobierało 80 dziewcząt.

Rok szkolny 1915/1916 rozpoczął się „normalnie”, jednak zawierucha wojenna spowodowała zmianę składu grona pedagogicznego. Zwiększyła się też ilość uczniów, nawet do 450, ze względu na przesiedlenia.

Dnia 31 października 1918 roku dokonano w Krakowie zamachu stanu i ogłoszono Galicję częścią składową Polski. Ze ścian zdjęto obrazy panującego cesarza Franciszka Józefa, a w jego miejsce powieszono polskie orły.

L. 51.

L. szkol.

Ogłoszenie

W sprawie obowiązku uczęszczania dzieci do szkoły miejscowej podaje podpisany Zarząd z mocy ustawy szkolnej z r. 1873 i 1885 Stanownym rodzicom i opiekunom do wiadomości i zastósowania się:

1. W dniach 29, 30 i 31. sierpnia b. r. obowiązani są rodzice i opiekunowie po pierwszy raz wpisać do szkoły dzieci urodzone w r. 1884.
2. Rodzice lub opiekunowie, którzy rząca, sobie kwatalicie dzieci w Krakowie, winni udowodnić kartką, rypisową, że tam są przyjęci.
3. Dzieci, które uczęszczały do szkoły i tej nie skończyły, obowiązane są także zgłosić się w dniach 29, 30 i 31. sierpnia b. r. z ostatniem i świadectwem szkolnym.
4. Dzieci, które ukończyły szkołę ludową, obowiązane są wpisać się, w dniach 29, 30 i 31. sierpnia na naukę dopełniającą, która się rozpocznie z początkiem listopada 1890. - jeżeli zaś wstąpiły do szkół wyższych, mają się wykazać z tego do dnia 3. września b. r. potwierdzeniem dyrekcji zakładu, do którego wstąpiły.
5. Rodzice lub opiekunowie nie stosujący się do niniejszego ogłoszenia, narazą się na skutki, wynikające z art. 43. ustawy szkolnej z r. 1873.

Wpisy będą się odbywały w sali szkolnej od 9 do 12. godziną przed południem i od 2 do 4. popołudniem.

Zarząd szkoły 4° klasowej

W Polowiu zwierzynieckim dnia 26 sierpnia 1890.

Jan Gizon
kierownik szkoły

7 grudnia 1918 roku odbyło się uroczyste ślubowanie nauczycieli na wierność Państwu Polskiemu, a w lutym następnego roku dzieci otrzymały świadectwa szkolne z orłem.

Okres międzywojenny nie był dla szkoły łatwy. Z powodu problemów gospodarczych (brak opału) w zimie lekcje często zawieszano lub skracano. Sytuacja ta trwała do wiosny 1920 roku.

W latach 1920 – 1925 szkołą kierował doktor Jan Florczyk. W pierwszych miesiącach jego zarządzania Polskę zaatakowały wojska bolszewickie. Tysiące ochotników pospieszyło na pomoc zagrożonej ojczyźnie. W dniach 1 i 8 sierpnia odbyły się w szkole Zgromadzenia Ludowe, na których postanowiono utworzyć Dzielnicowy Komitet Obrony Państwa w Krakowie na Zwierzynku. Komitet powołał trzy sekcje:

1. propagandy – zajmowała się urządzaniem zgromadzeń i uroczystości propagandowych w szkole.
2. „szwalnia” – w szkole po południu szyta była bielizna dla wojska.
3. „podwieczorkowa” – zbierała datki wśród mieszkańców i dostarczała bezpłatnie podwieczorki dla rannych żołnierzy w krakowskich szpitalach.

We wrześniu 1921 roku, w związku z obchodami rocznicy bitwy pod Chocimiem, szkoła otrzymała imię hetman wielkiego litewskiego **Karola Chodkiewicza**, podkreślając w ten sposób jego zasługi dla obrony kra-

ju przed nawałą turecką. Towarzyszy on szkole do dnia dzisiejszego, wskazując młodzieży wzorce postępowania.

Po odparciu bolszewików nastąpiła stopniowa stabilizacja sytuacji w kraju i poprawiły się warunki bytowe mieszkańców. Przyczyniło się to do ożywienia działania szkoły. Po raz pierwszy zorganizowano dla 135 uczniów wycieczkę do Kopalni Soli w Wieliczce (10 maja 1922 roku), a 7 czerwca tego roku klasa czwarta wyjechała na dwudniową wycieczkę do Zakopanego.

W rok później, w 1923, zorganizował się pierwszy Komitet Rodzicielski szkoły. Głównym polem jego działalności była pomoc najuboższym dzieciom, które stanowiły 50% ogólnej liczby uczniów. Organizowano dla nich „szkółki popołudniowe”, podczas których dzieci otrzymywały pomoc w nauce i uczyły się robótek ręcznych. W tym też czasie otrzymywały „posiłek złożony z kromki chleba i marmolady” – wszystko to z inicjatywy Rady Rodziców, we współpracy z nauczycielami i batalionem stacjonującym na Kopcu Kościuszki. W sumie do 1932 roku wydano prawie 12 000 posiłków. Najuboższa młodzież wyjeżdżała na półkolonie do Rabki i Zakopanego.

Zachowane dokumenty szkolne informują, że warunki uczenia się i wyposażenie szkoły w połowie lat dwudziestych było bardzo skromne. 350 dzieci uczyło się w 2, 3 i 4 - osobowych ławkach. Tyle też przygotowano dla nich haczyków na ubrania. Na wyposażeniu szkoły były: 1 globus, 11 wypchanych zwierząt, 2 pudełka z motylami, 75 pudełek z minerałami, 52 obrazy do nauczania poglądowego, 34 obrazy do historii biblijnej, 8 obrazów do nauki historii, 2 obrazy do nauki geografii, 6 map, 2 plany, 6 liczydeł, 1 przykładnica, 1 cyrkiel, 2 ekerki, 1 kątomierz, obraz przedstawiający ludzkie ciało, portret prezydenta i popiersie Adama Mickiewicza. Również swoje zasoby powiększyła biblioteka szkolna, która liczyła 183 pozycje dla uczniów i 181 pozycji dla nauczycieli.

W latach 1925 – 1931 szkołą kierował Jan Planecki.

Z jego inicjatywy w 1926 roku Szkoła Podstawowa ze szkoły pięcioklasowej męskiej i żeńskiej została przemianowana na siedmioklasową Publiczną Szkołę Powszechną męską i żeńską.

W 1928 roku kierownik szkoły rozpoczął rozbudowę głównego budynku szkoły. Po remoncie filia została oddana gminie i przeznaczona na ochronkę dla biednych i zaniedbanych dzieci, szopa natomiast została rozebrana.

W latach 1931 – 1939 i 1945 – 1956 szkołą zarządzał Franciszek Tęczyński. Zanim objął stanowisko kierownicze, pracował jako nauczyciel geografii. Był niewątpliwie najdłuższym piastującym stanowisko kierownicze, niezwykle oddanym młodzieży, sprawom edukacji i społeczności lokalnej człowiekiem. W pamięci uczniów zapisał się jako „wymagający, surowy, ale sprawiedliwy nauczyciel”. Wśród mieszkańców cieszył się powszechnym szacunkiem. Położył duże zasługi dla rozwoju szkoły. Za jego kierownictwa w 1933 roku Rada Rodziców ufundowała sztandar szkoły. W purpurowym polu znajduje się srebrny orzeł z rozłożonymi skrzydłami, a pod nim złotymi nićmi wyhaftowane zostały słowa „Bóg i Ojczyzna”. Na drugim kremowym polu znajduje się wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej. Ten sztandar towarzyszy uczniom w czasie uroczystości do chwili obecnej.

W połowie lat trzydziestych w szkole uczyło się około 417 uczniów i była niemal w całości rzymsko – katolicka, jednak dokumenty szkoły odnotowują również uczniów wyznania mojżeszowego, prawosławnych i ewangelików (ok. 25). Pomimo wielowyznaniowości uczniów, dokumenty szkoły nie odnotowują żadnych przejawów prześladowań i nietolerancji.

W latach trzydziestych szkoła działała bardzo prężnie. Organizowano liczne uroczystości i wieczorki. „Szczególnie uroczystości obchodzono imieniny budowniczego państwa

polskiego – marszałka Józefa Piłsudskiego. Przepelnienie sali w szkole było tak olbrzymie, że niektórzy mieszkańcy nie zmieścili się i musieli wrócić do domu” – zapisze szkolny kronikarz.

W 1938 roku ukończono budowę nowej części szkoły. Składała się ona z 6 sal i sali gimnastycznej, połączonej przewiązką ze starą częścią, do której doprowadzono bieżącą wodę i wyremontowano.

Wrzesień 1939 roku to czas tragiczny nie tylko dla szkoły, ale dla całego narodu polskiego. Wybuch wojny brutalnie przerwał naukę. „Wojnska nieprzyjacielskie zajmują po kilku dniach Kraków. Panika straszna, ludzie uchodzą na wschód. Szkoły zamknięte.” – zapisał w kronice Franciszek Tęczyński.

Budynek szkoły został zajęty przez Niemców na koszary wojskowe dla wojsk niemieckich, a potem – wojsk rosyjskich. Dopiero 9 listopada Niemcy wyrazili zgodę na otwarcie szkół powszechnych, ale zajęcia w nich skrócono do czterech klas. Program obejmował jedynie naukę czytania, pisania, rachunków, przyrody i religii. Nauka w tym czasie odbywała się w domach prywatnych przy ul. Spadzistej, Domu Katolickim przy ulicy Kościuszki i przy ulicy Kościuszki nr 88.

Wojna zapisała tragiczną kartę w historii szkoły. W 28 lipca 1943 roku Niemcy odnaleźli w prywatnym domu Ludmiły Hoffmanowej tajną drukarnię. Nastąpiły liczne aresztowania.

L. 23
R. S. M.

Form. II.
do l. 872 ex 1875.
R. S. O.

No 95

Rada szkolna miejscowa

upomina *po raz ostatni Józefa Akademiego ze Zwierzynicy*
aby syna córkę *Adamię*
~~wpiął~~ w przeciągu dni 3 do szkoły codziennej ~~niedzielnej~~, w przeciwnym bowiem razie zniwoloną będzie skazać Go po upływie dni 3 na zapłacenie grzywny 1 do 10 zł. wal. aust. (według krajowej ustawy z d. 2 maja 1873 r.).

W *Zwierzynicy* dnia *20 maja* 188*2*

Przewodniczący Rady szkolnej miejscowej:

W. B. Gierulski

wania. Na boisku szkolnym zgromadzono około 100 mieszkańców Woli Justowskiej, Przegorzał, Bielana, Zwierzynica, Zakamycza i Chelma. Wyrokiem sądu doraźnego, urzędującego w budynku szkoły, zostały skazane na śmierć. 21 osób rozstrzelano w egzekucji zbiorowej na Gliniku, około 80 wysłano do obozu w Płaszowie, a stamtąd do Auschwitz, z czego troje zginęło w komorze gazowej. Po zakończeniu działań wojennych ciała pomordowanych na Gliniku ekshumowano i pochowano na Cmentarzu Salwatorskim. Społeczność szkolna do dnia dzisiejszego pamięta o ofiarach pacyfikacji, składa kwiaty i zapala znicze na mogile pomordowanych oraz przed tablicą poświęconą pamięci pomordowanych wmurowaną przy wejściu do budynku szkoły.

W macierzystym budynku nauka rozpoczęła się dopiero po wojnie, 4 lutego 1945 roku.

Budynek był jednak mocno zniszczony.

Kierownik szkoły Franciszek Tęczyński zapisał w kronice szkolnej:

„Rok 1946/1947 rozpoczął się normalnie. 3 września liczba klas 10, uczniów 321, a grono nauczycielskie zostaje niezmiennione.

Wielkimi staraniami dyrektora i Koła Rodzicielskiego budynek szkoły został przez Zarząd Miejski odmalowany tak, że szkoła pod względem urządzenia i czystości przysłała do siebie. W miesiącu listopadzie szkoła otrzymała listownie zawiadomienie, że sztandar szkoły skradziony przez Niemców został odnaleziony przez kobiety śląskie i jest przechowywany pod danym adresem. Z ramienia szkoły zostali delegowani do odebrania sztandaru Gondek Czesław i Sawicki Ludwik. Sztandar był bardzo zniszczony i dlatego oddano go do naprawy. Na uroczystość poświęcenia zaproszono gości ze Śląska. Uroczystość przybrała charakter manifestacyjny. Ludność dzielnicy bardzo serdecznie zajęła się gośćmi. Wielkiej ich ilości sala gimnastyczna budynku pomieścić nie mogła”.

W 1947 roku dzieci ze szkoły pojechały na pierwszą zorganizowaną wycieczkę do Wieliczki.

W latach 1948 – 1956 stopniowo polepszały się warunki nauki i pracy.

Do 1948 roku szkoła funkcjonowała jako ośmioklasowa, a w następnym roku ósmą klasę przeniesiono do liceum. W tym czasie w szkole uczyło się 354 uczniów.

W 1949 roku przeprowadzono w szkole generalny remont, uruchomiono świetlicę i stołówkę, w której spożywało obiad 270 uczniów, w tym 60 bezpłatnie.

Nauka była jednoznanowa, odbywała się w godzinach rannych, po południu pomieszczenia szkoły udostępniano Liceum Bibliotekarskiemu.

Lata te to okres całkowitego upolitycznienia procesu dydaktycznego. Programy nauczania oparte były na ideologii marksizmu i materializmu. Zwłaszcza najnowsza historia Polski przedstawiana była z „radzieckiego” punktu widzenia. W kronice szkolnej zanotowano między innymi takie wydarzenia jak: Zjazd Zjednoczeniowy PZPR, Plan Sześcioletni, Światowy Kongres Obrony Pokoju, urodziny Bolesława Bieruta, śmierć „Największego Człowieka naszych czasów Józefa Stalina”, Dzień przyjaźni polsko – radzieckiej.

Mimo prób upolitycznienia procesu dydaktycznego, nauczyciele, często jeszcze przedwojenni, czuwali nad właściwą edukacją młodzieży. Z ich inicjatywy w szkole organizowane były kursy czytania i pisania dla analfabetów, liczne uroczystości okolicznościowe (m.in. I Komunia Święta), zabawy noworoczne dla dzieci i rodziców, wyjazdy dla dzieci do Zakopanego i Sidziny, Drużyna Harcerska męska i żeńska, Koło Odbudowy Warszawy. Ogromną rolę odegrał tu dyrektor Franciszek Tęczyński, który, jak podaje kronika szkolna, „otaczał młodzież wielką dobrocią i troskliwą serdecznością”. Franciszek Tęczyński umrze „prawie nagle” na zapalenie płuc 2 grudnia 1956 roku i „długo pozostanie w sercach młodzieży i tutejszej ludności”.

Po śmierci Franciszka Tęczyńskiego obowiązki dyrektora przejmuje pani Florentyna Nogowa i pełni tę funkcję do 1959 roku. W tym czasie uczy się w szkole 526 dzieci.

Lata 1956 – 1989 zostały opisane w kronice szkolnej bardzo ogólnikowo. Ograniczyły się do zapisu najważniejszych wydarzeń.

- rok szkolny **1957/1958** - religia staje się w szkole przedmiotem nadobowiązkowym; całkowicie usunięta ze szkół i przeniesiona do salek katechetycznych zostanie w 1960 roku.
- w roku szkolnym **1958/1959** – przeprowadzono odwodnienie budynku, remont sali gimnastycznej i utworzono izbę harcerską.
- **1961/1962** – pierwszy krok realizacji reformy edukacji wprowadzającej szkołę ośmioklasową, powstały klaso - pracownie: fizyczno – chemiczna, biologiczna, zajęć praktyczno – technicznych. Szkoła otrzymała projektor filmowy.
- rok szkolny **1962/1963** – szkoła została objęta szczególną opieką Akademii Górniczo – Hutniczej. Z powodu silnych mrozów i opadów śniegu w styczniu i lutym szkoła była zamknięta.
- **1963/1964** – tradycją szkoły stały się uroczystości: Dnia Kobiet, Dnia Górnika, Dni Oświaty, Książki i Prasy, Dni Młodości Dzielnicy Zwierzyniec.
- **1965/1966** – obchody 1000 – lecia powstania państwa polskiego.
- **1966/1967** – po rezygnacji Zofii Rączki funkcję kierownika szkoły przejmuje Krystyna Zborowska.
- lata **1969/1970** - dalszy rozwój szkoły. Zakupione zostały telewizor, magnetofony i radioodbiorniki, projektory filmowe i epidiaskop. Wysoko oceniona zostaje praca dydaktyczno – wychowawczo – opiekuńcza grona pedagogicznego przez inspektora mgr Barbarę Kluczewską. Odbywają się lekcje pokazowe dla nauczycieli Dzielnicy Zwierzyniec (język polski, język rosyjski, wychowanie obywatelskie)
- lata **1970/1971** – w czasie wakacji w 1970 roku w szkole wybuchł pożar, który zniszczył parter budynku, jednak do września szkołę odremontowano i zajęcia rozpoczęły się normalnie.
- **1971/1972** - są to lata rozwoju Samorządu Szkolnego, Filharmonia Krakowska prowadzi zajęcia umuzykalniające dla klas V – VIII.
- **1972/1973** roku szkołę wizytuje inspektor Roman Piłat. Praca nauczycieli zostaje przez niego dobrze oceniona, Samorząd Szkolny przeprowadził akcję na rzecz odbudowy Pomnika Grunwaldzkiego.
- **1973/1974** - nowym kierownikiem szkoły zostaje pani Teresa Bodziany. Pani kierownik za cel postawiła sobie dalszy rozwój szkoły oraz podnoszenie jej rangi w środowisku lokalnym. Przeprowadzony został generalny remont szkoły, zainstalowano centralne

ogrzewanie, wybudowano kotłownię, przebudowano zaplecze kuchni, sali gimnastycznej, przygotowano teren pod boisko, wycyklinowano parkiety. Wprowadzony został ceremoniał szkolny, podziału klas na zespoły wychowawcze, ślubowania klas pierwszych, cotygodniowe apele, wprowadzono poszerzoną ocenę zachowania. W szkole odbyły się uroczyste obchody 200 – lecia powstania Komisji Edukacji Narodowej.

- **1974/1975** – wprowadzenie nowego programu z matematyki w klasach I- IV; zorganizowane zostały koła przedmiotowe dla uczniów zdolnych i zajęcia kompensacyjne dla uczniów słabych, zakończony został remont piwnic i zaadoptowano jej pomieszczenia dla biblioteki szkolnej. Wymieniono sprzęt we wszystkich klasach, wprowadzono klasy uzawadniające dla dziewcząt (nauka krawiectwa).
- **1975/1976** – rok szkolny rozpoczął się 21 sierpnia, wprowadzono nowy Kodeks Ucznia.
- lata **1976 – 1980** – dalszy rozwój szkoły i podnoszenie jej rangi w środowisku lokalnym. Urządzone zostały pracownie: polonistyczna, matematyczna, biologiczna, historyczna, geograficzna, fizyczno – chemiczna, nauczania początkowego, zajęć plastycznych – technicznych. Pracownie corocznie były doposażane w nowe w pomoce naukowe, w szkole zostały zorganizowane zajęcia języka angielskiego, wprowadzono obchody Dnia Patrona i przyrzeczenia uczniów klas VIII. Nauczyciele kontynuowali zajęcia kół przedmiotowych. Duże sukcesy odnosi koło sportowe, zwłaszcza sekcja szermiercza, współpracująca z Krakowskim Klubem Szermierczym. Na obozy harcerskie na wyspę Wolin oraz do baczówki w Jaworkach i Bułgarii wyjeżdżają członkowie ZHP. Uczniowie prezentują wysoki poziom umiejętności w programach artystycznych wystawianych w „Miałostoprotekcje”, ZNP, w przedszkolu nr 72. Głównym organizatorem życia szkolnego był Szkolny Samorząd Uczniowski. Praca szkoły została wysoko oceniona przez wizytatora mgr Andrzeja Chwaliboga.
- **1980/1983** – funkcję dyrektora szkoły przejmuje mgr Barbara Płoch.

W październiku 1980 roku w szkole powstał Związek Zawodowy „Solidarność”. Tym samym grono Pedagogiczne włączyło się w nurt odbudowy kraju. Praca wychowawcza nierozzerwalnie związana była z wychowaniem patriotycznym. W listopadzie młodzież uroczystie obchodziła 150 rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego oraz 450 rocznicę urodzin Jana Kochanowskiego, odbywają się akademie, wieczornice i sesje naukowe,

28 kwietnia 1981 roku zostaje otwarta Izba Tradycji szkoły. W uroczystości biorą udział przedstawiciele władz oświatowych dzielnicowych, ZBOWiD-u, młodzież i rodzice.

W tym też roku w szkole zaczyna funkcjonować „ognisko przedszkolne – zerówka”. Po wprowadzeniu stanu wojennego działalność szkoły została częściowo ograniczona.

Następny rok rozpoczął się od próby zlikwidowania szkoły na rzecz Zespołu Szkół Odzieżowych. Tylko dzięki szerokiej akcji nauczycieli, rodziców i sympatyków szkoły, Komisja Społeczna, powołana 23 kwietnia 1982 roku przez Naczelnika Dzielnicy Krowdrzy, stwierdziła, że likwidacja w żadnym wypadku nie może być brana pod uwagę.

W tym też roku dokonano częściowego remontu budynku szkoły: przebudowano sieć elektryczną i wodno – kanalizacyjną.

W związku z rocznicą pacyfikacji Woli Justowskiej w 1943 roku odnowiona została tablica pamiątkowa umieszczona na murze szkoły. Z tej okazji w szkole odbyło się spotkanie z panem Zbigniewem Wajdą – świadkiem tamtych wydarzeń.

- Lata **1983 – 1989**. Rok 1983 rozpoczyna się od zmian kadrowych. Nowym dyrekto-

rem szkoły zostaje pan Bogusław Lachowski. W 1988 roku szkoła uroczystie obchodzi rocznicę Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Odbywa się wieczornica dla rodziców o dużej wymowie patriotycznej. Nowy etap w historii Polski rozpoczyna też nowy etap w historii szkoły.

- Rok **1990/1991** – do szkoły ponownie wraca nauka religii jako przedmiot nadobowiązkowy.
- Rok **1991/1992** – w szkole zostaje ustanowiona Rada Szkoły, zostaje opracowany i przyjęty Statut Szkoły. Na prośbę rodziców, jako przedmiot nadobowiązkowy, zostały wprowadzone język francuski dla klas IV– VI i język niemiecki dla klasy VI.
- Rok **1992/1993** – w wyniku konkursu stanowisko dyrektora szkoły zostało powierzone pani mgr Helenie Barbasz. W zimie tego roku w szkole odbył się pierwszy kiermasz bożonarodzeniowy, z którego dochód został przeznaczony na pomoc szkole. W jego zorganizowanie zaangażowana była Rada Szkoły, dyrektor, nauczyciele, rodzice i młodzież. Tradycja kiermaszu na początku grudnia przetrwała do dnia dzisiejszego.

W tym też czasie gośćmi honorowymi szkoły byli bp. Jan Szkodoń i ks. prałat Jerzy Bryła. Gościom zaprezentowano piękny program związany ze Świętem Niepodległości.

Wiosną 1993 roku, pierwszy raz po czterdziestu latach, odbyła się w szkole piękna akademia z okazji Rocznicy Uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Akademię zaszczyli swoją obecnością ks. prałat Jerzy Bryła i wizytator mgr Magdalena Żółkiewicz.

Młodzież zorganizowała akcję „Dzień Dzieciom”, z której dochód przeznaczono na pomoc dzieciom niepełnosprawnym.

- Rok **1993/1994** – w ramach remontu obiektu szkolnego zainstalowano centralne ogrzewanie gazowe oraz wyremontowano ogrodzenie szkolne.

Młodzież klasy VI wyjechała do Bourges we Francji w ramach wymiany uczniowskiej.

Uczniowie otrzymali wyróżnienie w konkursie plastycznym 200 – lecie Insurekcji Krakowskiej, organizowanym przez Muzeum Historii i Wydział Kultury Urzędu Miasta.

Szkoła zajęła II miejsce w międzyszkolnym konkursie krajoznawczo – ekologicznym w Dzielnicy VII zorganizowanym w naszej szkole.

- Rok szkolny **1994/1995** – stanowisko szkoły objął pan mgr Ireneusz Gazda. Uczniowie naszej szkoły wzięli udział w telewizyjnym turnieju „Słówka – Półśłówka”, zajmując II miejsce.

- Lata **1995 - 1998** – nowy dyrektor szkoły jako cel wyznaczył sobie poprawę warunków nauczania – zakupił nowe meble i pomoce naukowe do szkoły oraz położył szczególny nacisk na pracę z uczniem zdolnym i uczniem mającym problemy z nauką. Efektem tych działań było podniesienie jakości nauczania w szkole oraz liczne sukcesy uczniów w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i turniejach sportowych.

W marcu 1997 roku młodzież z naszej szkoły wyjechała do Rzymu na spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II.

W tym samym roku powołano komitet obchodów 100 – lecia istnienia szkoły pod przewodnictwem dyrektora Ireneusza Gazdy. Obchody miały nader uroczysty charakter. Rozpoczęły się mszą świętą w kościele SS. Norbertanek pod przewodnictwem ks. prałata Jerzego Bryły. Następnie uroczystość przeniosła się do sali gimnastycznej szkoły, gdzie zebranych powitał dyrektor Ireneusz Gazda. Uczniowie zaprezentowali część artystyczną nawiązującą do historii szkoły, następnie nastąpiły liczne przemówienia zaproszonych gości, spotkanie absolwentów, zwiedzanie szkoły i ślubowanie klas pierwszych.

W **1999 roku**, w wyniku reformy oświaty, szkoła została przemianowana na 6 – klasową szkołę podstawową.

W tym też roku nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora. Obowiązki przejęła pani mgr Ewa Klimczyk i pełniła tę funkcję do lipca 2006 roku.

Rok szkolny **2000/2001** roku upłynął pod znakiem konkursów.

Młodzież prezentowała swoje umiejętności w konkursie plastycznym „Mimozami jeśień się zaczyna”, konkursach na maskę, lalkę teatralną oraz przedstawienie teatralne, konkursie „Co dwie głowy to nie jedna”. Wszyscy zaprezentowali bardzo wysoki poziom wiedzy i umiejętności.

W tym roku szkolnym uczniowie naszej szkoły byli finalistami wojewódzkich konkursów przedmiotowych z matematyki i historii (Joanna Pocięj) i języka angielskiego (Anastazja Walinowska). Na uwagę zasługują również sukcesy sportowe (II miejsce w maratonie Dzielnicy Krowodrzy i tenisie stołowym) W 2000 roku Szkolna Rada Uczniowska włączyła się w VIII Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Szkoła osiągnęła **najwyższy wynik** na sprawdzianie w klasie szóstej. Osiągnięcia były prezentowane podczas Wojewódzkiej Konferencji dotyczącej omawiania wyników sprawdzianu zorganizowanej przez Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Od **2002** roku uczniowie brali udział w realizacji unijnego Programu Socrates – Comenius pod nazwą „Ludzkość i Tradycje”, prezentując dorobek kulturowy naszego miasta i kraju.

W styczniu odbyła się uroczystość ponownego odsłonięcia tablicy upamiętniającej ofiary pacyfikacji Woli 28 lipca 1943 roku. Tablicę odnowiono i przeniesiono w godniejsze miejsce przy wejściu do szkoły. Uroczystość odbyła się z udziałem zaproszonych gości – przedstawiciele władz miasta, dzielnicy i mieszkańców Woli. Tablicę odsłonił wiceprezydent miasta Paweł Zorski, a poświęcił ksiądz infuat Jerzy Bryła.

Uczniowie naszej szkoły zajęli pierwsze miejsce w konkursie „Prawo i my” organizowanym przez Straż Miejską. Konkurs, będący częścią programu „Bezpieczny Kraków”, wymagał olbrzymiej wiedzy z zakresu prawa. W nagrodę zwycięzcy otrzymali rowery, ale to nie koniec sukcesów. 10 czerwca uczeń Grzegorz Biedroń zajął II miejsce w IV edycji konkursu historycznego „Krań” w Muzeum Niepodległości w Warszawie.

W roku **2003** szkoła za zasługi otrzymała zaszczytny Brązowy Medal Kraków – 2000. W ramach programu NICE, zrzeszającego państwa Unii Europejskiej, dyrektor szkoły Ewa Klimczyk oraz nauczyciele: Ewa Poznańska i Krzysztof Stańczak spędzili kilka dni w Szwecji, gdzie zapoznali się z systemem edukacji tego kraju. W kwietniu następnego roku nastąpiła rewizyta. Gościom z Holandii i Szwecji królewski Kraków bardzo przypadł do gustu.

Wraz z zakończeniem roku szkolnego 2002/2003 ze szkoły na emeryturę odeszły panie: Emilia Bowanko i Maria Stankiewicz, które przez wiele lat bardzo aktywnie włączały się w życie szkoły, organizowały liczne uroczystości szkolne i były autorkami wielu sukcesów uczniów.

W roku szkolnym **2004/2005** szkoła kontynuowała udział w projekcie NICE, będącym częścią międzynarodowego programu „Socrates Comenius”, w ramach którego uczniowie prowadzili korespondencję z kolegami i koleżankami ze Szwecji, Danii i Hiszpanii. Niektórzy nauczyciele natomiast uczestniczyli w tym roku w konferencji w Calataynd w Hiszpanii.

W lutym szkoła otrzymała szczególne podziękowania od Sióstr Służebniczek z Tchollire w Afryce. W ramach gestu solidarności z najbiedniejszymi dziećmi w Afryce, uczniowie zorganizowali zbiórkę pieniędzy, które wspomogły budowę przedszkola w tej miejscowości.

7 marca 2005 roku w ramach wizytacji kanonicznej szkołę odwiedził ksiądz biskup Jan Zając, któremu towarzyszył ksiądz Jerzy Bryła. Ksiądz biskup przywitał uczniów i nauczycieli niezwykle ciepłymi słowami i pobłogosławił, a młodzież odwzajemniła się pięknym programem artystycznym.

W kwietniu cała szkolna rodzina pożegnała największego z Polaków – Ojca Świętego Jana Pawła II.

W 2006 roku pełnienie obowiązków zostaje powierzone pani mgr Ewie Poznańskiej, która w 2008 roku, po wygranym konkursie, obejmuje stanowisko dyrektora szkoły. Nowa dyrektor swoje działania skierowała na poprawę dyscypliny wśród uczniów, stworzenie w szkole miłej, rodzinnej atmosfery i dobrą współpracę między rodzicami a gronem nauczycielskim. Dużo uwagi poświęciła pełnemu zaistnieniu w środowisku lokalnym tak, aby szkoła była centrum kulturalnym, edukacyjnym i wychowawczym dla mieszkańców Woli Justowskiej.

Ostatnie lata to czas świetnego funkcjonowania szkoły. Uczniowie biorą udział i osiągają sukcesy w licznie organizowanych konkursach na różnych szczeblach. Bardzo dobrze zdają egzaminy, umożliwiające im kontynuację nauki w najlepszych szkołach wyższego szczebla. Uczestniczą w licznych przedsięwzięciach kulturalnych, wyjeżdżają na atrakcyjne wycieczki oraz zielone szkoły w Polsce i za granicą. Organizowane są spotkania z ciekawymi osobami i warsztaty dla uczniów, rozwijające ich zainteresowania i uzdolnienia. Szkoła oferuje również liczne zajęcia pozalekcyjne, dostosowane do możliwości i zainteresowań uczniów.

Szkolna Rada Uczniowska bardzo aktywnie włącza się w działalność charytatywną. Co roku uczniowie zbierają fundusze na pomoc dzieciom w ramach akcji „Wszystkie kolory świata” pod patronatem UNICEF.

W 2017 roku zebrano ponad 837 zł na pomoc dzieciom w ogarniętej wojną Syrii, a w 2018 roku 1050 zł na zakup szczepionek dla dzieci z Afryki. Tym samym szkoła dołączyła do szaczonego „Klubu Szkół UNICEF”.

Szkoła osiąga także sukcesy w pracy z dziećmi cudzoziemskimi.

W kolejnych latach szkoła kontynuowała wcześniejsze wydarzenia. Uczniowie dbali o ekologię, sprząając swoją szkołę i okolice podczas „Sprzątania świata”, krzewili kulturę fizyczną w „Biegach Śladami Panien Zwierzynieckich”, poznawali historię Krakowa w ramach konkursu „Krakusek”. Ogromną popularnością cieszą się zajęcia praktyczno – techniczne, podczas których dzieci wykonują rękodzieła z gliny. Chętnie spotykają się z przedstawicielami ciekawych zawodów: aktorem, policjantem, żołnierzem i strażakiem. Do dnia dzisiejszego dzieci chętnie wychodzą do teatru i opery.

W grudniu 2012 roku naszą szkołę odwiedził pan profesor Michał Rożek, historyk podwawelskiego grodu. Opowiedział o swojej miłości do Krakowa i warsztacie pracy. Uczniowie zasypali profesora mnóstwem pytań, ale na wszystkie odpowiedział. Na zakończenie wszyscy uczniowie otrzymali książki jego autorstwa ze specjalną dedykacją pana profesora.

16 lutego 2013 roku odbył się Turniej Szachowy Szkół i Przedszkoli. Uczennica naszej szkoły zajęła 18 miejsce wśród 43 uczestników i 3 miejsce wśród dziewczynek. Ale to nie jedyne sukcesy w naszej szkole.

W X Międzyszkolnym Finale Konkursu Recytatorskiego w Dworku Białoprądnickim jeden z naszych uczniów zajął pierwsze miejsce. Ten sukces zbiegł się w czasie z III miejscem w konkursie recytatorskim poezji Wisławy Szymborskiej oraz II miejsce w XII Konkursie

Pięknego Słowa „Mój Kraków”. Nagrał też płytę ze swoimi recytacjami w Radiu Kraków. Sukcesy święciliśmy też na polu sportowym. Na podium stanął uczeń klasy VI, zajmując II miejsce w Mistrzostwach Krakowa szkół podstawowych w pływaniu. Świętowaliśmy też sukcesy w krakowskich zawodach sudoku, olimpiadzie „Sowa Matematyczna”, „Krakowskiej Matematyce”.

Dnia 31 maja 2013 roku w Sali obrad Urzędu Miasta Krakowa pani Agnieszka Mękarska – Sokołowska otrzymała nagrodę za uzyskane sukcesy uczniów w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

W **2016** naszą szkołę odwiedzili dyrektorzy szkół z Czech, zapoznali się z naszą historią, obejrzeli lekcję języka polskiego, przypominając sobie jak to z Prometeuszem i jego ludźmi było. Po zajęciach odbyło się spotkanie przy kawie i ciasteczku, w trakcie którego podzielono się swoimi doświadczeniami na temat pracy w szkole i systemów edukacji. Podczas wakacji w roku 2016 w murach naszej szkoły gościliśmy uczestników Światowych Dni Młodzieży w Krakowie. Młodzież z całego świata zakwaterowana została w salach lekcyjnych i na sali gimnastycznej.

1 września 2017 roku przywitał nas ponowną reformą oświaty. Po kilkunastu latach szkoła została przemianowana na 8-letnią szkołę podstawową. Reformie towarzyszyło wiele emocji zarówno ze strony uczniów i rodziców jak i nauczycieli.

W tym roku gościem naszej szkoły był profesor Wojciech Narębski – żołnierz 2 Korpusu generała Andersa. Z wielką pasją opowiedział o swoich przeżyciach i przygodach podczas walk 2 Korpusu, a zwłaszcza o jednym z najmilszych i najważniejszych żołnierzy – misiu Wojtku, który walczył razem z nimi. Dzieci młodsze z wypiekami na twarzy słuchały jego wojennych przygód, a pytań ze strony starszej młodzieży nie było końca.

W roku **2018** klasa VIII b poleciała do Hiszpanii na zajęcia szkoły językowej. Uczniowie uczestniczyli w zajęciach języka hiszpańskiego, zwiedzali piękną Malagę i okolice. W programie znalazł się też czas na wypoczynek i zakup pamiątek. Uczestnicy wrócili zachwyceni i gorąco zachęcali młodsze klasy do wyjazdów w kolejnych klasach.

Z kolei klasy VI a, VI b i VII, w ramach obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, pojechały na kilkudniową wycieczkę do Warszawy. Uczniowie zwiedzili m.in. Pałac Prezydencki, Zamek Królewski, Muzeum Powstania Warszawskiego, Łazienki Królewskie i Stadion Narodowy.

Rok ten to również olbrzymi sukces 2 uczniów naszej szkoły, którzy zostali laureatami Małopolskiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii. Tym samym zdobyli najwspanialszą z nagród – miejsce na liście w wybranym przez siebie liceum.

W maju **2019** uczniowie klas VII, VIII a i VIII c wyjechali na zieloną szkołę na Węgry. Dla wielu z nich było to pierwsze spotkanie z ziemią węgierską, z którą od wieków byliśmy, jako naród, związani. Uczestnicy zwiedzili Esztergom, Wyszehrad, Budapeszt i Szentendre. Punktem kulminacyjnym było spotkanie z rówieśnikami w szkole w Biatorbagy. Mimo odmienności językowej, uczniowie bardzo szybko znaleźli wspólny język i zaprzyjaźnili się. Na zakończenie wszyscy relaksowali się nad Balatonem, jedząc lawendowe lody.

W maju 2019 roku pani dyrektor powołała komitet obchodów 120-lecia istnienia szkoły.

Na przestrzeni 120 lat zmieniało się niemal wszystko: dyrektorzy, nauczyciele, pracownicy, uczniowie, metody i formy pracy, formy egzaminów, dokumenty – bo taki był wymóg czasu. Niezmienny pozostał jednak kierunek szkoły. Staramy się dobrze uczyć i dobrze wychowywać. Jesteśmy szkołą otwartą na nowe doświadczenia, nowe wyzwania; szkołą, która patrzy w przyszłość z perspektywy teraźniejszości, nigdy nie zapominając o przeszłości.

Autor: Elżbieta Konieczny

